

Memo - Onderbouwing verplaatsing standplaatsen nav technische vragen

Standplaatsen kunnen bijdragen aan een plezierige beleving van de historische binnenstad en een gewenste voorzieningen zijn voor bezoekers en ondernemers van de binnenstad. Daarom staan we dit in het nieuwe standplaatsenbeleid op meerdere plekken in de binnenstad toe en houden we zoveel mogelijk rekening met de bestaande standplaatslocaties. Langs de Oudegracht op de Bezembrug en Maartensbrug blijft het aantal standplaatsen gelijk. In het voorstel van het college werd zouden twee standplaatsplekken worden verplaatst naar een ruimere plek voor ondernemers en klanten op het Vredenburgplein. De raad heeft per motie besloten af te wijken van de omgevingsvisie binnenstad, en deze verplaatsing terug te draaien. Omdat door een van de fracties is gevraagd naar de onderbouwing van het voorstel van college ontvangt u deze memo alsnog.

1. Ruimte bieden voor nood- en hulpdiensten

Noodzakelijke ruimte bieden voor de doorgang van nood – en hulpdiensten waardoor plekken langs of aan de Oudegracht bereikbaar blijven in geval van calamiteiten. Dit speelt met name op drukke dagen, waarbij niet alleen de standplaats zelf, inclusief objecten binnen of buiten de vergunde ruimte, maar ook de wachtrijen van klanten de vrije doorgang belemmeren. Het is voor de nood- en hulpdiensten belangrijk dat de bruggen die een verkeersfunctie hebben (dus waar geen vaste palen staan) bereikbaar zijn voor nood- en hulpdiensten. Ruimte op de Jansbrug is bij de standplaatsplek oplopend van 5 meter tot 8 meter langs de balie. Uitgaande van 4 meter vaste en noodzakelijke doorgangruimte voor calamiteitendiensten (niet meegenomen is de extra ruimte bij het nemen van een bocht) is hier te weinig ruimte voor een standplaats incl. daardoor te beperkt. De ruimte bij de Bakkerbrug - Oudegracht is één van de drukste knooppunten van de binnenstad. Hoogste aantal bezoekers in een uurtelling is vastgesteld door Locatus tellingen 2019 (Zie hieronder bij punt 3 uitkomsten tellingen locatus en telsenoren).

Reactie VRU en Politie

VRU en politie bevestigen deze lijn en adviseren te kiezen voor meer vrijhouden van bruggen. De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) geeft aan dat voor een verantwoorde minimale doorgang 4 meter aangehouden wordt, brandweerwagens zijn 3.25-3.50 meter. Daarnaast is telefonisch overleg gevoerd met een Operationeel Specialist crowd management van de Politie Utrecht. Deze adviseert juist op de drukke knooppunten langs de Oudegracht waar meer bezoekersstromen samenkomen meer ruimte te maken voor een verantwoorde doorgang voor voetgangers, en voor ruimte bij eventuele calamiteiten. Bovendien stelt de Politie dat juist bij versmallingen bijv. door standplaatsen extra ongewenste opstoppen ontstaan op drukke momenten.

Voldoende ruimte in geval van calamiteiten

2. **Omgevingsvisie Binnenstad 2040: ruimte voor de voetganger en minder verkooppunten**

In de Omgevingsvisie Binnenstad 2040, die op 24 februari 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld, is expliciet opgenomen dat we ruimte gaan maken op de bruggen en de grachten door minder obstakels en uitgiftepunten. De verplaatsing van deze standplaatsplekken is een eerste uitvoering daarvan. Voor meer uitgebreide citaten uit de Omgevingsvisie Binnenstad, zie hieronder. Citaat:

“Uitgangspunt voor 2040 is dat pleinen, grachten en bruggen ruim blijven, met minder permanente verkooppunten, zoals kiosken of kramen. Daardoor blijft er voldoende ruimte voor voetgangers en blijft er zicht op het water, bomen of gebouwen. Voor betrokken ondernemers kan een nieuwe plek in bestaand vastgoed aantrekkelijk zijn. Een andere alternatief voor permanente verkooppunten zijn de tijdelijke plaatsing van foodtrucks. Ook tijdelijke verkooppunten moeten enige kwaliteit hebben, kort voor de openingstijden worden opgebouwd en direct na sluiting weer opgeruimd en schoongemaakt. Zo kan een plek ook voor andere functies worden gebruikt.” (p 51).

Daarnaast is op meerdere plekken in de Omgevingsvisie vastgelegd dat we de voetganger centraal stellen en dat we hier ruimte voor maken. Dit gaat dan o.a. over de breedte van de voetgangersruimte en het verminderen van obstakels. Ook daaraan geven we een eerste uitvoering met het verplaatsen van deze 2 standplaatsen. Enkele citaten:

“De voetganger is in de Utrechtse binnenstad vaak aangewezen op de restruimte die overblijft als alle andere vragen naar ruimte zijn opgelost: rijdend verkeer, afvalcontainers van bedrijven, geparkeerde auto's, (bezorg)fietsen en -scooters, terrassen en uitstallingen van winkels. Zo slokken andere functies de voetgangersruimte op. En dat terwijl comfort en aantrekkelijkheid voor voetgangers juist zo belangrijk zijn – niet alleen voor die voetgangers zelf, maar ook voor alle functies van de binnenstad. Als lopen aantrekkelijker draagt dat bij aan de sociale en economische vitaliteit.” (p 145)

“Voetpaden zijn vaak smal en er staan hinderlijke obstakels. De voetganger krijgt vaak de restruimte toegedeeld. In straten en stegen is het belangrijk meer ruimte vrij te spelen voor de mensen die er lopen. Pleinen, werven en bruggen moeten ruim blijven voor voetgangers, voor zowel bereikbaarheid van functies als ook om prettig te verblijven.” (p 47)

“De binnenstad wordt meer uitnodigend voor voetgangers, bewoners en bezoekers, doordat er meer ruimte komt voor voetgangers en zij meer ontspannen kunnen lopen. Voetgangers zijn in 2040 de hoofdgebruiker van de binnenstad. Bij herinrichting van straten starten we met het kijken naar de gewenste ruimte voor de voetganger. Andere vervoersmiddelen of functies moeten zich daaraan aanpassen, hun ruimte wordt veelal beperkt. Zij zijn ‘te gast’.” (p 145)

“Voetgangersroutes zijn comfortabel als ze aan een aantal voorwaarden voldoen. Comfortabel betekent onder meer obstakelvrij en breed genoeg.” (p 152).

Ruimte voor de voetganger; obstakelvrij en breed genoeg

3. Doorstroming op drukke knooppunten

Meer ruimte voor de voetganger bieden om enigszins comfortabel en makkelijk het gebied rond de Oudegracht te kunnen belopen. Met name op knooppunten waar vier stegen/straten samen komen, zoals de Bakkerbrug en Jansbrug is meer ruimte gewenst voor een goede doorstroming van bezoekers. En dan vooral op de drukke dagen en tijden: donderdag t/m zondag.

Enkele cijfers, weekgemiddelde en totaal aantal passanten per jaar, o.b.v. metingen vanaf 1 augustus 2022 t/m 19 maart 2023:

Bakkerbrug vanaf Vinkenburgstraat:	79.498 passanten (o.b.v. +/- 4.1 mio passanten per jaar)
Oudegracht 134 thv Quignon Oostzijde:	70.835 passanten (o.b.v. +/- 3.6 mio passanten per jaar)
Oudegracht voorlangs Oudaen:	67.955 passanten (o.b.v. +/- 3.5 mio passanten per jaar)

In deze tellingen zijn ook de gemiddelden betrokken van de rustige januari en februari maanden. Dus jaartotalen vallen hoger uit; schatting is dan tussen de 5 en 7 mio bezoekers. Bovendien zegt dit nog niets over de beschikbare ruimte irt aantal passanten. Zeker omdat hier 4 loopstromen samen komen waar de standplaatsen op hoeken van drukke kruispunten staan.

In aanvulling op en voor een betrouwbare inschatting van bovenstaande passantenaantallen en druktebeleving zijn ook de passantentellingen van **Locatus 2019** erbij genomen. Dit voor de loopruimtes die niet met de bovenstaande telsenoren worden geteld, maar wel inzicht geven in de passantenaantallen die direct van invloed zijn op het ruimtegebruik bij de kruispunten Jansbrug en Bakkerbrug. 2019 was vóór corona een jaar dat te vergelijken is met het huidig aantal passanten 2022 / 2023:

Oudegracht 137 bij de HEMA: 141.000 passanten per week gemiddeld (o.b.v. +/- 7.3 mio passanten per jaar. Dit is de hoogste waarde van alle telplekken buiten HC en Vredenburgplein)
 Oudegracht 127 tussen Jansbrug en Bakkerbrug: 120.000 passanten per week (o.b.v. +/- 6.2 mio passanten per jaar).

Bakkerstraat: 86.100 passanten per week gemiddeld (o.b.v. +/- 4.4 mio per jaar).

Knooppunten en standplaatsen

4. **Groei van het aantal bezoekers en verschuiving zwaartepunt van bezoekersstromen**

Groei van het aantal bezoekers aan de binnenstad en verplaatsing van zwaartepunt van bezoekersstromen van Steenweg e.o. naar Vredenburg en gebied langs beide zijden van de Oudegracht. Het aantal bezoekers aan de binnenstad herstelt zich van de terugval door Corona en groeit weer naar 28 miljoen bezoekers per jaar. Ook groeit de stad en daarmee het aantal bewoners die in de nabije toekomst voor voorzieningen naar de binnenstad komen. Daar moeten we voldoende ruimte voor aanbieden.

5. **Uitbreiding van het voetgangersgebied**

Het voetgangersgebied is na corona permanent uitgebreid met de Oudegracht Oostzijde doorlopend tot aan de Potterstraat. Hierdoor ontstaat een geheel nieuwe situatie waarbij we bezoekers willen spreiden en verleiden de bruggen over te steken om ook daar winkels en horeca te bezoeken of gewoon te verkennen. Nieuwe ondernemers in dit gebied zoals in POST of de Vinkenburgstraat zijn hierbij gebaat maar ook ondernemers aan bijv. de Voorstraat, Schoutenstraat e.d. De twee standplaatsen beperken een goede doorstroming over de bruggen zowel van als naar het nieuwe voetgangersgebied. Ondernemers uit de omgeving vragen hier ook zelf om, zie het volgende punt.

6. **Geschikte alternatieve locaties**

Vanuit het belang van ruimte om te kunnen ondernemen is gekeken welke plekken in de binnenstad goede alternatieve standplaatslocaties zijn. Hiervoor zijn veel plekken in de binnenstad onderzocht. Uiteindelijk is besloten om de standplaatsen van de Jansbrug en Bakkerbrug te verplaatsen naar het Vredenburgplein. Hier is ook op marktdagen voldoende ruimte voor twee standplaatsen. Hierbij is er rekening gehouden met:

1. Voldoende ruimte voor de ondernemer en het uitgiftepunt/kraam (ook makkelijk bereikbaar omdat het ambulante ondernemers betreft).
2. Voldoende ruimte voor klanten om op te stellen voor het uitgifte punt zonder de doorgang van andere voetgangers of andere gebruikers te belemmeren.
3. Voldoende ruimte in de directe omgeving van het uitgiftepunt/kraam om te zitten, te verblijven en afval kwijt te kunnen.
4. Voldoende aanloop van bezoekers/klanten om goed te kunnen ondernemen.
5. Voldoende ruimte voor de overige voetgangers/gebruikers.
6. Geen belemmering van de doorgang voor nood- en hulpdiensten.

7. Randvoorwaardelijk in ieder geval is dat standplaatsen en objecten binnen vergunde ruimte blijven

Voorwaardelijk voor een goede inpassing van de nieuwe standplaatsen is dat deze zich aan de bestaande regels houden en binnen de vergunde ruimte blijven, zowel de kraam zelf als eventuele luifels, uitstallingen zoals prullenbakken etc. Huidige voorbeelden hiervan zijn de ijskraam op de Jansbrug (de combinatie van kraam, luifel, uitstalling, rij met klanten etc. blokkeert de loop) en de bloemenkraam op de Bakkerbrug (op momenten is de kraam incl. uitstallingen groter dan het vergunde oppervlak en blokkeert de loop).

